

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ"

II Всеукраїнська науково-практична конференція

ЖУРНАЛІСТИКА ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
в контексті становлення
громадянського суспільства в Україні та світі:
виклики, тенденції, перспективи

15 березня 2024

Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет журналістики

ЖУРНАЛІСТИКА ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ І В СВІТІ: ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

(Одеса, Національний університет «Одеська юридична академія»,
15 березня 2024 року)

Одеса 2024

Відповідальний за випуск:

Скалацька Олена Віталіївна

– доктор філософських наук, доцент, декан факультету журналістики
Національного університету «Одеська юридична академія»

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [наук. ред.
В.Колкутіна, упоряд. Ю.Грушевська]. Одеса: Національний університет
«Одеська юридична академія», 2024. 151 с.

Матеріали конференції присвячені визначенню перспективних напрямів
досліджень журналістики й соціальних комунікацій.

Призначається для науковців і викладачів у галузі соціальних комунікацій, а
також аспірантів, студентів і широкого кола читачів.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

РОЛЬ МЕДІЙНОГО ВІДОБРАЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ В СУСПІЛЬСТВІ.....	105
Семенова Катерина	
ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНТЕГРОВАНИХ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ.....	109
Сіміцар Владислав	
ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ ВЕДЕННЯ ІНТЕРВ'Ю НА ПРИКЛАДІ ВІДЕОІНТЕРВ'Ю ВЛАДИСЛАВА СІМІЦАРЯ З ДМИТРОМ ВОЛКАНОВИМ	114
Стеколыщикова Валентина	
ТЕКСТОТВОРЧІСТЬ ЖУРНАЛІСТА ТА СОЦІАЛЬНЕ СЬОГОДЕННЯ: АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ВІДОБРАЖЕННЯ, ХАЙПОВІСТЬ ТА ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА...	119
Тодоров Ігор	
КОМУНІКАЦІЙНИЙ ВИМІР НОВІТНІХ БЕЗПЕКОВИХ УГОД УКРАЇНИ	122
Чабала Уляна	
НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ВІЙСЬКОВОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ В УКРАЇНІ.....	125
Цилосані Анна	
ОСОБИСТИЙ БРЕНД ЯК ФОРМА ПРОСУВАННЯ ПСИХОЛОГІВ ТА ЕКСПЕРТІВ (НА ПРИКЛАДІ КАТЕРИНИ ЛАЗОР)	128
Чубук Олег	
МЕТАМОРФОЗИ НОВИННОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ «РОЛІ» СМАРТФОНА У ВИРОБНИЦТВІ Й ОТРИМАННІ НОВИН	133
Шкрабак Єлизавета	
ПРОПАГАНДА ЗА ДОПОМОГОЮ СИМВОЛІВ У XX-XXI СТОЛІТТІ.....	138
Шмаленко Юлія Іванівна	
СВОБОДА СЛОВА ЧИ ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА: ДИНАМІКА ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ЩОДО ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ НАД ІНТЕРНЕТ-КОНТЕНТОМ.....	141
Яковенко Олексій	
МЕТОДИКИ АНТИПРОПАГАНДИСТСЬКОГО ВПЛИВУ ПІД ЧАС ВІЙНИ	146
Автори	
	150

Сіміцар Владислав

ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ ВЕДЕННЯ ІНТЕРВ'Ю НА ПРИКЛАДІ ВІДЕОІНТЕРВ'Ю ВЛАДИСЛАВА СІМІЦАРЯ З ДМИТРОМ ВОЛКАНОВИМ

Інтерв'ю - це фундаментальний інструмент журналістської практики, що служить отриманню інформації, думок та свідчень з перших вуст. Проведення етичного інтерв'ю є необхідною умовою для забезпечення достовірності, неупередженості та справедливості журналістських матеріалів, гарантуючи при цьому повагу до прав учасників. Ця стаття досліджує основні етичні принципи ведення інтерв'ю в журналістиці на прикладі відеоінтерв'ю Владислава Сіміцаря й Дмитра Волканова, також про важливість розглянутих принципів для підтримки довіри до професії та захисту вразливих груп.

Ключові слова: Етичні принципи, журналістика, інтерв'ю, згода, повага, об'єктивність, відповідальність.

An interview is a fundamental tool of journalistic practice that serves to obtain information, opinions and testimonies from the first mouth. Conducting an ethical interview is a necessary condition for ensuring the reliability, impartiality and fairness of journalistic materials, while guaranteeing respect for the rights of participants. This article examines the main ethical principles of interviewing in journalism using the video interview of Vladyslav Simitsar and Dmytro Volkanov as an example, as well as the importance of the considered principles for maintaining trust in the profession and protecting vulnerable groups.

Keywords: Ethical principles, journalism, interview, consent, respect, objectivity, responsibility.

Постановка проблеми. Інтерв'ю є незамінним елементом журналістського інструментарію, дозволяючи журналістам отримувати інформацію з перших вуст, наближатися до об'єктів дослідження та надавати їм голос у публічному дискурсі. Однак проведення інтерв'ю виходить за межі простого збирання інформації: воно торкається етичних питань, пов'язаних з повагою до прав та інтересів учасників. Відповідно до Кодексу професійної етики українського журналіста «головний обов'язок журналіста – сприяти забезпеченню права громадян на одержання оперативної інформації. Це

зобов'язує його у своїй діяльності завжди бути об'єктивним, коректним, відповідальним за свою справу. Журналіст поширює і коментує лише ту інформацію, у правдивості якої переконаний. Він уникає неповноти або неточностей чи викривлень інформації, які могли б завдати моральної шкоди честі та гідності людини, неприпустимі з його боку недостовірні повідомлення. Журналіст відповідальний перед читачем, слухачем та глядачем».[4]

Беручи до уваги вищевказану статтю, доречно наголосити на тому, що журналіст має добре готуватися до інтерв'ю (ідея, спрямування, мета, запитання), до того ж виконувати правові норми чинного українського законодавства та етичні вимоги національних, редакційних кодексів журналістської етики.[1, с.4]

Мета статті- проаналізувати етичні принципи ведення інтерв'ю в журналістиці та продемонструвати їхню важливість для забезпечення достовірності інформації, захисту прав учасників та підтримки довіри до журналістики. А також визначити основні етичні принципи ведення інтерв'ю: згода, конфіденційність, повага, об'єктивність та відповідальність.

Матеріалом дослідження є власне відеоінтерв'ю з українським співаком Дмитром Волкановим, що розміщене на просторах ютубу.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи різні підходи до класифікації інтерв'ю та розподілу інтерв'ю за формою, ми маємо підстави виділити такі три типи синхронів та інтерв'ю за змістом: **інформаційне** (з'ясування фактів й обставин певних подій, здобуття нової інформації. Таке інтерв'ю шукає відповіді на запитання Хто? Що? Де? Коли?), **аналітичне**(має на меті з'ясувати погляд та/або позицію фахівця на певний факт, отримати його коментар щодо певних подій чи відомостей), **портретне**. Метою останнього типу є створення образу героя, розкриття його характеру. Насправді портретний тип інтерв'ю неможливий без запитань інформаційного характеру, без запитань про ставлення героя до тих чи інших фактів, як в аналітичному інтерв'ю. Портретне інтерв'ю є синтезом інформаційного та

аналітичного типів, додає запитання особистісного, біографічного характеру. Портретне інтерв'ю використовується у формі синхрону для створення портретних нарисів, але частіше з'являється на екрані у формі традиційного інтерв'ю запитання-відповідь. [2, с.183]

Задля того, щоби вдало провести відеоінтерв'ю, потрібно неодмінно дотримуватися принципів журналістської етики й поготів стандартів. З-поміж основних етичних принципів ведення інтерв'ю можна виокремити такі: згода, повага, об'єктивність, відповідальність. Нижче структурно розглянемо кожну ланку, аналізуючи інтерв'ю Владислава Сіміцаря з Дмитром Волкановим.

Першим кроком та фундаментальною складовою проведення етичного інтерв'ює отримання вільної та усвідомленої **згоди**. Це означає, що журналіст має отримати чітке "так" від учасника перед початком інтерв'ю, гарантуючи, що вони розуміють, у чому беруть участь, і погоджуються на використання їхніх слів та інформації.

Довідавшись про дату приїзду Дмитра Волканова з концертною програмою в Роздільнянський палац культури, ми - редакція Роздільнянської районної газети «Вперед» - зателефонували директорові співака, повідомили про ідею створення інтерв'ю, його мету, порушувану тему тощо. Уважно вислухавши, без жодних зволікань відповіли на запит: «Так, ми згодні. Дмитро після концерту залишиться для інтерв'ю». Таким чином ми дотрималися засадничого першого етичного принципу – згоди.

Другий крок у створенні етичного інтерв'ю **повага** до учасника інтерв'ю. Це означає, що протягом усього інтерв'ю журналіст має ставитися до учасника з чуйністю, емпатією та розумінням. Дотримання цього принципу підвищує якість інформації (коли учасник відчуває себе комфортно та поважає журналіста, він з більшою імовірністю буде давати чесні та відверті відповіді) та зміцнює довіру до журналістики (демонструючи повагу до своїх джерел, журналісти здобувають довіру аудиторії та підтримують репутацію своєї професії).

Для розкриття словосполуки «сторення комфорту» й залучення її в наше інтерв'ю ми зважали на такі фактори, як привітне спілкування, активне слухання, демонстрація зацікавленості в темі розмови. Час від часу Дмитро прибігав до іронічного нашарування у відповідях: *«Ви знаєте, я дуже люблю те, чим я займаюся. По-перше, я більше нічого не вмію, крім того, чим я займаюсь»*. *«Слухайте, мене ще так обширно не питали. Я вам зараз усю свою біографію розкажу»*. Владислав: *«То у Вас абсолютний слух?»* -на що Дмитро відповідає: *«Ну, не знаю, може це не дуже так скормно, але так»*. [3]

Третій важливий принцип етичної журналістики – то є **об'єктивність**. Вона передбачає, що журналіст має прагнути до неупередженого та чесного представлення інформації, отриманої під час інтерв'ю.

Проаналізувавши інтерв'ю доцільно буде наголосити на кількох ключових моментах, що допоможуть журналісту досягти об'єктивності: уникання перекручування слів, надання можливості висловити свою точку зору, уникнення особистих думок, представлення різних точок зору, перевірка фактів.

Слід пам'ятати, що дотримання об'єктивності підвищує довіру до журналістики: коли аудиторія бачить, що журналіст не намагається нав'язати їй свою точку зору, вона з більшою ймовірністю буде довіряти його роботі.

Останній, проте є без винятку ключовим із зазначених принципів етичного інтерв'ю – це **відповідальність**. Журналіст несе відповідальність за достовірність та чесність інформації, яку він публікує. До вказаного принципу модно уналежнити такі складові, як перевірка фактів, виправлення помилок, уникнення плагіату, дотримання законів.

Дотримуючись відповідальності у своїй діяльності, журналісти можуть гарантувати, що їхня робота буде надійною, чесною та етичною.

Висновки. Журналістське інтерв'ю – це не просто розмова, а й процес, що ґрунтується на основних етичних принципах, а саме: на згоді, повазі, об'єктивності, відповідальності. Їхнє дотримання гарантує, що інтерв'ю буде чесним, справедливим і не спалюжить гідність, репутацію

учасників. Журналіст має добре готувати питальник до інтерв'ю, виконувати правові норми чинного українського законодавства та етичні вимоги національних, редакційних кодексів журналістської етики.

Література

1. Казімова Ю. ДО ПОНЯТТЯ ФОРМАТУ ЖАНРУ ІНТЕРВ'Ю У ЖУРНАЛІСТИЦІ. с. 4. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2019/apr/16169/kazimova.pdf>.
2. Симоніна Н. Класифікація сучасного телевізійного інтерв'ю. Науковий вісник Ужгородського університету. № 27. С. 183.
3. Сіміцар В. Гутірка з Дмитром Волкановим. URL: <https://youtu.be/SUzChwt87R0?si=BYw4kb9LovvBVfh4>.
4. Ширченко Я. І. КОДЕКС ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ УКРАЇНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА ОСНОВА ПРАВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАС-МЕДІА. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1916>

Науковий керівник: Мацшина Ірина Віталіївна – доктор політичних наук, професор кафедри журналістики Національного університету «Одеська юридична академія»